

STORTINGET

Innst. 114 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:51 S (2020–2021)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om ny krisepakke for arbeidsfolk

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen enten vedta forskrift om å umiddelbart redusere inntektsgrensen for å ha rett på dagpenger fra 1,5 G til 0,75 G inntil videre, eller snarest komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendring om det samme.
2. Stortinget ber regjeringen enten vedta forskrift om å umiddelbart senke kravet til redusert arbeidstid for å få dagpenger under permittering fra 50 til 20 prosent inntil videre, eller snarest komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendring om det samme.
3. Stortinget ber regjeringen enten vedta forskrift om å umiddelbart forlenge maksimal stønadperiode for mottakere av dagpenger og arbeidsavklaringspenger inntil videre, eller snarest komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendring om det samme. Endringen gjelder også dem som har falt ut etter at ordningene for utvidet periode for dagpenger og arbeidsavklaringspenger ble avvirket 1. november.
4. Stortinget ber regjeringen enten vedta forskrift om å umiddelbart oppheve ventedagene i dagpengeordningen inntil videre, eller snarest komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendring om det samme.
5. Stortinget ber regjeringen enten vedta forskrift om å umiddelbart inntil videre sikre full lønn (inntil 6 G) i minimum 20 dager fra permittering, eller snarest komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendring om det samme.
6. Stortinget ber regjeringen enten vedta forskrift om å umiddelbart inntil videre sikre lærlinger som permitteres eller mister jobben, inntekt på nivå med lærlingelønna, eller snarest komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendring om det samme.
7. Stortinget ber regjeringen enten vedta forskrift om å umiddelbart sikre at inntekt på minimum 80 prosent av dagpengegrunnlaget opp til 3 G og 62,4 prosent av dagpengegrunnlaget over 3 G og opp til 6 G skal gjelde for alle dagpengemottakere, eller snarest komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendring om det samme.
8. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å gjeninnføre ferietillegg i dagpengeordningen, med opptjening fra og med inntektsåret 2020.
9. Stortinget ber regjeringen enten vedta forskrift om å umiddelbart øke den midlertidige kompensasjonsytelsen for selvstendig næringsdrivende og frilansere til 80 prosent kompensasjonsgrad igjen inntil videre, eller snarest komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendring om det samme.
10. Stortinget ber regjeringen enten vedta forskrift om å umiddelbart forlenge kompensasjonsordningen for arrangører og underleverandører i kultursektoren inntil videre, eller snarest komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendring om det samme.»

Det vises til dokumentet for nærmere begrunnelse for forslagene.

Komiteens behandling

Representantforslag 51 S (2020–2021) ble vedtatt sendt arbeids- og sosialkomiteen, unntatt forslag 3, 6, 7, 8 og 9, som ble vedtatt behandlet etter forretningsordnen § 39 annet ledd bokstav e (avvises).

Komiteen ba i brev av 13. november 2020 om statsrådets vurdering av forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Elise Bjørnebekk-Waagen, Lise Christoffersen, Arild Grande og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Margret Hagerup, Heidi Nordby Lunde og Kristian Tønning Riise, fra Fremskrittspartiet, Gisle Meininger Saudland og lederen Erlend Wiborg, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Sosialistisk Venstreparti, Solfrid Lerbrekk, og fra Kristelig Folkeparti, Torill Selsvold Nyborg, viser til at midlertidige kompensasjonsordninger for å sikre inntekt til de berørte av smittevernstiltak i forbindelse med covid-19-pandemien har vært behandlet av Stortinget i flere omganger, blant annet i Representantforslag 148 L (2019–2020) fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å gjeninnføre ferietillegget til dagpengene, Prop. 72 L (2019–2020) Endringer i sosialtjenesteloven, folketrygdloven og trygderettsloven (oppfølging av anmodningsvedtak og andre endringer som følge av covid-19 mv.), Prop. 116 L (2019–2020) Midlertidig lov om kompensasjon for selvstendig næringsdrivende og frilansere som har mistet inntekt som følge av utbrudd av covid-19, Prop. 125 L (2019–2020) Endringer i permitteringslønnsloven (oppheving av midlertidig arbeidsgiverperiode innført som følge av utbrudd av covid-19), Prop. 2 L (2020–2021) Endringer i lov om endring i lov om Statens pensjonskasse og enkelte andre lover (forlengelse av midlertidig unntak fra avkortingsreglene for alderspensjon som følge av covid-19) og Prop. 27 L (2020–2021) Endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover (samleproposisjon høsten 2020).

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til at Stortinget nylig har videreført noen av ordningene, som midlertidig oppheving av ventetid på tre dager for dagpenger, midlertidig økt terskel som gjør at dagpengene kan graderes opp til 60 pst. mot 50 pst. ellers, midlertidig videreføring av forhøyet dagpengesats, der dagpengene gis med 80 pst. av de første 3 G, og deretter med 62,4 pst. opp til 6 G. I tillegg vi-

dereføres muligheten for å kombinere utdanning med dagpenger frem til 1. juli 2021.

Komiteen viser til at forslag 3, 6, 7, 8 og 9 ble behandlet etter forretningsordnen § 39 annet ledd bokstav e, og at de ble avvist behandlet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at covid-19-pandemien har preget norsk økonomi og arbeidsmarkedet sterkt i 2020. Inn- og utvandringsproblemer som var nødvendige for å begrense smittespredningen, ga betydelige utslag i arbeidsmarkedet, og har hatt store konsekvenser for enkeltpersoner og bedrifter. Regjeringen har gjort midlertidige endringer i flere av folketrygdens ordninger for å bidra til å redusere arbeidsgivers utgifter ved permittering, sykefravær og omsorg for barn. Det ble også gjort endringer som styrker inntektssikringen for ledige og permitterte, og innført nye midlertidige ordninger for selvstendig næringsdrivende, frilansere og lærlinger som mistet sitt inntektsgrunnlag. Det ble også gitt utvidede rettigheter til omsorgspenger, og foretatt en rekke midlertidige endringer i regelverket for blant annet sykepenger, arbeidsavklaringspenger og kvalifiseringsprogrammet.

Flertallet viser til at parallelt med de gradvise tiltakene i smitteverntiltakene har mange permitterte kunnet gå tilbake til jobb, og at arbeidsmarkedspolitikken nå må innrettes slik at flest mulig skal kunne delta i arbeidslivet etter hvert som smitteverntiltakene rulles tilbake, blant annet ved å legge til rette for at arbeidsledige kan ta arbeid innenfor nye yrker, gjennom omskolering og opplæring. Derfor er adgang til å kombinere dagpenger og utdanning forlenget til 1. juli 2021.

Flertallet viser til at nå som den økonomiske aktiviteten tar seg opp igjen, er det naturlig å fase de generelle ordningene ut og erstatte disse med mer spesifikke tiltak for de bransjene som er hardest rammet, og tiltak som kan bidra til å øke aktiviteten.

Flertallet viser til at mange aktiviteter for AAP-mottakere ble satt på vent under covid-19-pandemien. For å ta hensyn til dette, og at situasjonen i arbeidsmarkedet var spesielt krevende, ble stønadperioden forlenget med seks måneder. Stønadperioden for de som mottar AAP under behandling av krav om uføretrygd, og de som mottar AAP mens de søker jobb, ble også forlenget. Nå kan aktiviteter igjen gjennomføres, og Navs kapasitet nærmer seg en normalsituasjon. Derfor forlenges ikke maksimal stønadperiode ytterligere.

Flertallet viser til at det i vår ble gjort en rekke midlertidige utvidelser i dagpengereglene. Nå har aktiviteten i økonomien tatt seg opp, og ledigheten har kommet vesentlig raskere ned enn forventet før sommeren. Selv om antallet nye stillinger er lavere, er det flere steder stort behov for arbeidskraft. Forskning viser at langvarig

ledighet øker sannsynligheten for å falle varig ut av arbeidsmarkedet, og økt kompensasjonsgrad ved mottak av dagpenger reduserer søkeaktiviteten blant de arbeidsledige. Flertallet viser til at det er viktig at vi har tiltak som støtter opp under arbeidslinjen og nødvendige omstillinger. Dagpengeordningen må gi gode insentiver til å søke jobb, og arbeidsgivere må stimuleres til å etterspørre arbeidskraft. Derfor videreføres ikke de midlertidige utvidelsene ut over allerede vedtatte periode.

Flertallet viser til at inntektssikringsordningen til selvstendig næringsdrivende og frilansere har hjulpet mange i en vanskelig periode, og det var nødvendig med en slik generell kriseordning når smitteverntiltakene var mest omfattende. Antall søkere til ordningen er halvert siden april, samtidig som at arbeidsledigheten i samme periode har falt mer enn forventet. Ordningen er forlenget ut året, men med en kompensasjonsgrad ned fra 80 pst. til 60 pst. fra og med 1. november 2020. Det reduserte nivået skal oppmuntre til ny aktivitet, i tillegg til at kompensasjonen blir mer lik den vanlige dagpengemottakere får når de er arbeidsledige.

Flertallet viser til at det er behov for tiltak målrettet mot bransjer som er hardt rammet, og regjeringen har derfor blant annet etablert en ny ordning fra 1. oktober 2020 som skal stimulere til aktivitet i kulturbransjen.

Flertallet støtter derfor ikke forslagene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet har bidratt til å forsterke de krisepakken som regjeringen har lagt frem for Stortinget, slik at de disse bidrar til en mer rettferdig byrdefordeling mellom arbeidsfolk og bedriftene, og samtidig forsterker virkemidlene for at flere bedrifter kan komme seg gjennom en krevende situasjon der både myndighetspålagte begrensninger på næringsvirksomhet og markedssvikt har gjort at mange bedrifter har økonomiske problemer.

Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett for 2021, jf. Innst. 2 (2020–2021), der Arbeiderpartiets prioriteringer både for å gi inntektssikring til ansatte som rammes av inntektsbortfall, og kompensasjonsordninger for næringslivet er synliggjort.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2021. Dette medlem vil punktvis avklare Senterpartiets holdning til de forslag som behandles i dette representantforslaget:

Forslag nr. 1: Senterpartiet støtter forslaget om å redusere inntektsgrensen for å ha rett på dagpenger fra 1,5 G til 0,75 G frem til 1. juli 2021.

Forslag nr. 2: Senterpartiet støtter å senke kravet til redusert arbeidstid for å få rett på dagpenger under permittering fra 50 pst. til 40 pst. inntil 1. juli 2021.

Forslag nr. 4: Senterpartiet går inn for å oppheve ventedagene i dagpengeordningen inntil 1. juli 2021.

Forslag nr. 5: Senterpartiet går inn for å redusere arbeidsgiverperiode I fra 10 til 5 dager, samt å innføre en statlig lønnskompensasjon fra 6. dag til og med 10. dag inntil videre.

Forslag nr. 10: Senterpartiet støtter en forlengelse av kompensasjonsordningen for arrangører og underleverandører i kultursektoren inntil videre.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Stortinget i vår fikk på plass sosiale tiltak som sikret en mer rettferdig innretting på krisepakken enn hva regjeringen la opp til. Dette medlem viser til avvikling av flere av disse ordningene i høst, på tross av at landet står midt i en krisesituasjon hvor næringslivet og arbeidsfolk er hardt rammet. I tidligere behandling av krisepakker i Stortinget er mange av forslagene i Representantforslag 51 S (2020–2021) foreslått også av Sosialistisk Venstreparti, votert over og nedstemt av regjeringen. Dette medlem viser spesielt til Prop. 142 S (2019–2020) og Sosialistisk Venstrepartis forslag og merknader i behandlingen av denne.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2021, hvor mange av de sosiale ordningene gjeninnføres og forlenges. Dette er nødvendig for å sikre inntekt og trygghet for flere gjennom krisen. Blant forslagene i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2021 som omhandler krisetiltak for arbeidsfolk, er en forlengning av maksimal periode for dagpenger og arbeidsavklaringspenger (AAP), gjeninnføring av ferietillegg på dagpenger, reduksjon av arbeidsgiverperiode til to dager, en videreføring av kompensasjonsordning for selvstendige og frilansere med 80 pst. sats, videreføring av kompensasjonsordning for lærlinger, og en videreføring av midlertidige koronatiltak på dagpenger som lavere inngangskriterier, kutt i ventedager, redusert krav til tapt arbeidstid og økt dagpengesats. Dette medlem understreker at en gjeninnføring av ferietillegget på dagpenger, vil kunne sikre at folk som har og har hatt dagpenger, kan få muligheten til å skape gode ferieopplevelser for seg og sine i årene som kommer. Det er viktig å sikre økonomisk trygghet for folk også i ferietider, og det er dessuten positivt for næringslivet dersom man sørger for kjøpekraft i befolkningen.

Dette medlem mener det er viktig å ikke glemme de med de aller minste inntektene, og studenter som mottar støtte fra Lånekassen og kun har fått muligheten til å ta opp større gjeld på tross av inntektsbortfall som følge av permittering. Syke mennesker på AAP har opplevd stans i behandling og oppfølging, og mange tiltak gjennomfører oppfølging digitalt. På denne bakgrunn mener dette medlem det er helt nødvendig å forlenge perioden med AAP slik at ingen faller ut av ordningen

før de er ferdig avklart for arbeid eller uføretrygd. Mange kommuner opplever nå en svært krevende situasjon økonomisk. Å innføre tiltak som forhindrer at flere havner på sosialhjelp, vil også bidra til at ikke kommunene får enda større utgifter som følge av krisen.

Det t e m e d l e m mener det er forunderlig at regjeringen avvirket mange av de midlertidige kompensasjonsordningene i høst, på tross av innskjerping i smitteverntiltak og ny smittetopp. Det t e m e d l e m understreker behovet for å trygge arbeidsplasser og folks økonomi og mener krisetiltakene bør videreføres så lenge landet står overfor en krise.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Dokument 8:51 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om ny krisepakke for arbeidsfolk – vedtas ikke.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 1. desember 2020

Erlend Wiborg

leder

Heidi Nordby Lunde

ordfører